

30.9.2025

Opetus- ja kulttuuriministeriölle:

Asia: Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

Viite: Lausuntopyyntöne 18.6.2025

1 Yleistä

Taiteen perusopetus on luonteeltaan tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää henkilökohtaisten ominaisuuksien ohella taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

OAJ kiinnittää lausunnossaan huomiota taiteen perusopetuksen saavutettavuuden edistämiseen erityisesti opettajan työn näkökulmasta: **Esityksen tulee turvata samanaikaisesti sekä eri taiteenalojen koulutuksen ja opettajien saatavuus, että koulutuksen laadun takaamiseksi opettajien ja rehtoreiden riittävä kelpoisuus.** Taiteen alat työllistävät tuhansia ihmisiä Suomessa, siksi opettajien tulee olla korkeasti koulutettuja ja päteviä jatkossakin, jotta opetuksen laatu voidaan varmistaa.

2 OAJ:n kannat 1 § / Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

OAJ:n näkökulmasta taiteen perusopetuksen luonne on kansainvälisesti katsottuna ainutkertainen. Samalla se on keskeinen osa koulutusjärjestelmäämme. Mielestämme tämä on pääosin otettu hyvin huomioon esityksen valmistelussa.

Taiteen ja kulttuurin vaikutuksia ihmiseen ja yhteiskuntaan on tutkittu paljon. Nuorten osallistuminen yhteisölliseen taidetoimintaan on todettu vähentävän yksinäisyyttä ja kannustavan osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan. Taiteellinen toiminta mahdollistaa kokemuksen kuulumisesta ja hyväksytyksi tulemisesta tiettyyn ryhmään. Taiteen perusopetuksella on yhteiskunnallisesti merkittävä rooli ja tehtävä, ja siksi sitä on vahvistettava uudistuksella.

Ehdotettu yksi oppimäärä mahdollistaa edelleen sekä lyhyempien että tavoitteellisempien opintojen järjestämisen, mutta edellyttää vielä tarkennuksia keinovalikoimaan. Yhden oppimäärän sisältämien moduulien on **turvettava ammatillinen tavoitteellisuus** opinnoissa eli tarvittaessa mahdollistettava riittävät tiedot ja taidot jatko-opintokelpoisuuteen. Samoin pitäisi rakentaa oppijalle **mahdollisuus** sisällyttää 50 opintopisteen sisälle **useamman taiteen alan opintokokonaisuuksia** (monitaiteellinen polku) tai mahdollisuus kevyempään harrastamiseen pienemmällä opintopiste-

30.9.2025

kokonaisuudella. Tämän voisi toteuttaa esimerkiksi mahdollistamalla välitodistuksen antaminen ensimmäisen moduulin jälkeen.

Nykyisen **lyhyen oppimäärän kaltaisen taiteen perusopetuksen järjestämisessä kansalaisopistoilla tulisi jatkossakin olla merkittävä tehtävä**. Ne vahvistavat taiteen perusopetuksen saavutettavuutta myös pienemmillä paikkakunnilla ja kaupunkien sisällä. Mahdollistaminen tarkoittaa käytännössä erilaisten yhteistyömuotojen lisäämistä ja opintopolkujen rakentamista toteutuksessa.

Taiteen perusopetuksen laajentuminen ja saavutettavuuden vahvistaminen tarkoittaa väistämättä myös **rahoituksen lisäystä kehykseen**. Tätä on ministeriön määrätietoisesti edistettävä, jotta uudistuksen tavoitteet aidosti saavutetaan.

2.1 Eri taiteenalat

Laista ehdotetaan poistettavaksi erottelu musiikkioppilaitosten ja muiden taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten välillä. Muutoksella halutaan vahvistaa taiteen perusopetuksen taiteenalojen välistä yhdenvertaisuutta.

Ymmärrämme lakiuudistuksen tarkoituksen, mutta samalla viivalle saattamisen ei pidä tarkoittaa toisen polkemista. **Muutosten on tuettava eri taiteenalojen erityispiirteitä ja toiminnan vakautta**. Koulutuksen järjestämisessä on mahdollistettava myös alueelliset eroavaisuudet.

Ryhmäopetuksen ja yksilöopetuksen tarpeissa on eroavaisuutta ei taiteenalojen välillä. **Opetusjärjestelyjen ja pedagogisten ratkaisujen on oltava eri tavoin mahdollisia jatkossakin taiteenalan tarpeita vastaavasti**.

2.2 Lasten ja nuorten ensisijaisuus

Taiteen perusopetuksen lainsäädännön uudistuksessa on käyty keskustelua toiminnan ensisijaisuudesta lapsille ja nuorille. Lain 1 §:n mukainen ilmaus lasten ja nuorten ensisijaisuudesta on aiheuttanut käytännössä epäselvyyksiä, vaikka laki ei sisällä täsmällistä säännöstä ikärajoista. Näemme tarkoituksenmukaisena, että viittaus oppilaiden ikäryhmiin poistetaan kokonaan uudesta lainsäädännöstä. On tärkeää mahdollistaa taiteen perusopetuksen tarjoaminen kaikille ikäryhmille.

Pidämme tärkeänä, että raportissa on tuotu esille se, että kaikilla sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan, ja tätä tavoitetta tulee myös käytännössä edistää toiminnallisella tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelulla.

Riittävällä VOS-rahoituksella varmistetaan se, että koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus toteuttaa koulutusta laadukkaasti ja edistää eri väestöryhmien osalta taloudellista saavutettavuutta.

30.9.2025

3 OAJ:n kannat 3 § / yksi oppimäärä

Pidämme erittäin tärkeänä, että **opintopiste on määritelty opetustunteina**. (1 op = 20 h opetusta).

Yhteen oppimäärään ja opintojen joustavaan rakenteeseen siirtyminen edellyttää opintojen ohjauksen ja tukipalvelujen kehittämistä ja henkilöstön riittävyyttä.

Uudistustyön yhteydessä on etsittävä toimivia ratkaisuja, miten 50 opintopisteen laajuisen **opintomäärän nopeasti suorittanutta nuorta** voidaan **tukea nivelvaiheessa** ennen toisen asteen opintojen alkamista. On myös tarkasteltava sitä, miten mahdollistetaan kevyempi harrastaminen pienemmällä opintopistekokonaisuudella. Voidaanko tuoda esimerkiksi välitodistuskäytäntö, jolloin esimerkiksi aikuisopiskelijalla mahdollistuisi pienemmän opintokokonaisuuden suorittaminen.

4 OAJ:n kannat 2 §, 4 §, 6 §/ koulutuksen järjestäjät

Mielestämme muutos selkeyttää järjestäjäkenttää ja ohjaa koulutuksenjärjestäjiä tarkastelemaan myös uudenlaisten taiteen perusopetuksen oppilaitosten rakentamista.

Näemme myönteisenä, että **luvan myöntämisen edellytyksenä on oltava luvan hakijan ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen**, ml. edellytykset toimia valtakunnallisessa KOSKI-tietokannassa. Pykälässä säädetään myös luvan sisällöstä ja sen peruuttamisesta, mikä vastaa esimerkiksi ammattikorkeakoulujen toimiluvanvaraisuutta.

Taiteen perusopetuksen järjestäjänä kunnalla pitää olla vastuu laadukkaasta alueellisen koulutuksen järjestämisestä ja valvonnasta, kun kunta hankkii koulutuksen esimerkiksi yhdistykseltä tai säätiöltä. Järjestämislupaprosessien tulee olla selkeät ja yhtenevät eri kunnissa laadukkaasta koulutuksen takaamiseksi.

5 OAJ:n kanta 5 §, 7 §, 8 §, 9 § / järjestämisluvut ja muu toiminta

Ehdotus lähtee nyt siitä, että kaikki nykyiset järjestämisluvut säilyvät. Kriteerit koulutuksen järjestäjän toiminnan arvioinnille ovat sinällään oikeat. Mielestämme on edelleen peruteltua esittää, että **yhteen oppimäärään siirtyminen** pitäisi tarkoittaa myös **järjestämislupien uudelleen hakua**.

Lupa tulee myöntää vain sellaiselle toimijalle, joka noudattaa alan työehtoja, jolla on vakituista, kelpoista opetushenkilöstöä ja jonka taloudelliset edellytykset toiminnan järjestämiseen ovat muutoinkin kunnossa. **Järjestämislupien myöntämisessä pitää olla kaikilla samat kriteerit kuin VOS-rahoituksen myöntämisessä.**

Luvan myöntämisen yhteydessä olisi arvioitava järjestäjän vaikuttavuutta kunnan ja alueen muuhun kulttuuritoimintaan. Järjestämislupien yhteydessä on katsottava myös mahdollisuutta järjestää opetusta useamman kunnan alueella.

30.9.2025

Järjestämis lupien haku voidaan toteuttaa vaiheistettuna. Malleja toteutukseen tähän löytyy muiden koulutusmuotojen uudistuksista.

Oppilaitoksilla on oltava mahdollisuus tarjota jatkossakin avointa ja maksullista opetusta ja muuta toimintaa.

6 OAJ:n kannat 10 § / yhteistyö

Oppilaitosten keskinäisen **yhteistyön lisääminen edellyttää myös toiminnallisia ja taloudellisia kannusteita**. Yhteistyö vaatii taloudellisen hyödyn osapuolten kesken, ja tarjoaa myös koulutuksen jatkumisen mahdollisuuden.

Yhteistyön edellytyksenä on oltava myös koulutuksen järjestäjän vastuiden selkeyttäminen. Koulutuksen järjestäjän on vastattava koulutuksen laadusta esim. hankkiesseen palveluita toisaalta tai erilaisissa yhteistyörakenteissa. On arvioitava missä määrin palveluita voi järjestää yhdessä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Ratkaisut voivat olla hyvinkin moninaisia. Oppimisen polun on kuitenkin oltava yhdenmukainen ja laadukas.

Saavutettavuustavoite on tärkeä, mutta se sisältää käytännössä monia eri näkökulmia. Kannatamme saavutettavuuden lisäämistä siten, että **rahoitusmalliin tuodaan kannuste lisätä saavutettavuutta** järjestäjän omista lähtökohdista ja esimerkiksi alueellisista tarpeista käsin.

On otettava huomioon, että pienten oppilaitosten tarjonnan mahdollisuudet ovat suppeampia esimerkiksi instrumenttiopetuksessa. Tällöin verkostoituminen eri toimijoiden kesken ja opetuksen pedagogiset järjestelyt (esim. etä- ja lähiopetuksen toteutuminen) ovat arvokkaita mahdollisuuksia koulutuksen toteutumisessa.

7 OAJ:n kannat/vastuutehtävä 11 § pedagoginen kehittäminen

Vastuutehtävää määritettäessä olisi otettava huomioon yhteistyö korkeakoulujen järjestämien opettajankoulutusten kanssa. Näemme, että esitetty vastuutehtävän määrittely tarkoittaa myös vahvemman yhteistyöverkoston rakentamista opettajankoulutuksien kanssa: *"Vastuutehtävän haltija kehittäisi ja toteuttaisi taiteen perusopetuksen pedagogiikkaan, toimintakulttuuriin ja oppimisympäristöihin liittyviä malleja ja hyviä käytänteitä sekä edistäisi taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestäjien keskinäistä yhteistyötä valtakunnallisesti ja alueellisesti."*

Opettajankoulutusten roolia kehittäjäkumppanina on vahvistettava. Erityisesti ammatillisen opettajakorkeakoulun roolia ja velvoitetta on kirkastettava yhdessä taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten kanssa.

Taiteen perusopetuksen kehittämisessä on **tehtävä yhteistyötä myös eri taiteenalojen koulutusta tarjoavien oppilaitosten** (yliopisto, ammattikorkeakoulu, ammatillinen toinen aste, lukio) kanssa.

30.9.2025

Ruotsinkielisen taiteen perusopetuksen kehittäminen on otettava huomioon uudistusta valmisteltaessa.

8 OAJ:n kannat 12 §/ rahoitus

Pidämme erittäin tärkeänä rahoitusjärjestelmän uudistamisessa sitä, **ettei kokonaisrahoitus vähene, ja että VOS-rahoituksen määräytymisen vakaus ja ennustettavuus parane.**

Rahoitusmallin rakenteen tulee sisältää jatkossa nykyistä vastaava perusrahoituksen osuus ja strategisen rahoituksen elementti, joka kannustaa järjestäjiä kehittämään toimintaa laadun ja saavutettavuuden lisäämiseksi järjestäjän omista lähtökohdista.

Rahoituksen jakautumisessa on tärkeää huomioida jo olemassa oleva oppilaitosrakenne ja taidelajeille tyypilliset pedagogiset menetelmät. Rahoitusmallin muutokset eivät saa vaikuttaa olemassa olevien oppilaitosten mahdollisuuteen toimia työnantajana.

Rahoitusuudistus tulee vaikuttamaan järjestäjäverkon kokoon ja taloudellisiin mahdollisuuksiin toimia eri alueilla, esimerkiksi kansalaisopistojen kohdalla. Kun tahtotilana on vahvistaa taiteen perusopetuksen saavutettavuutta, pitää päättäjien ratkaista taloudelliset edellytykset myös niiden toimijoiden osalta, jotka tarjoavat nyt lyhyttä oppimäärää ja joilla on aidot toiminnalliset mahdollisuudet tarjota jatkossa 50 opintopisteen mittaista koulutusta.

Esitämme, että **koulutuksen järjestäjäkohtainen vuosittainen vähennys ei saa olla yli 3 %** esityksessä arvioitun 8 prosentin sijaan.

Esityksessä ennakoidaan, että musiikin koulutuksessa rahoituksen lasku on -2 %. Tällä voi olla vaikutusta järjestäjäverkkokokoon, musiikin opetuksen saavutettavuuteen ja henkilöstömäärään. Esitys siitä, että *koulutuksen järjestäjän on mahdollista jatkossa itse päättää valtionosuussuoritteiden kohdentamisesta järjestämisluvassa määritellyille taiteenaloille, jolloin musiikkioppilaitoksissa voidaan jatkossa kohdentaa esim. järjestämisluvan mukaiseen tanssin opetukseen*, on jo nyt ollut mahdollista.

Näkemyksemme mukaan myös rahoitus ja toiminnan turvaaminen nostavat esille kysymyksen järjestämislupien uudelleen hakemisen tarpeellisuudesta.

9 OAJ:n kannat 13 § / henkilöstö

OAJ toteaa, että esityksen vaikutusarviointi on puutteellinen henkilöstövaikutusten osalta. Esimerkiksi tarve opettajien täydentävälle koulutukselle on ilmeinen.

Henkilöstön täydennyskoulutusmahdollisuuksista on huolehdittava siirtymän aikana ja koulutustarpeet on tunnistettava ennakoivasti. Tällä hallituskaudella OPH:n vuosittain haettava opettajien täydennyskoulutusrahoitus on ajettu alas, mikä lisää haasteita koulutuksen järjestäjälle mahdollistaa opettajien täydennyskoulutus.

30.9.2025

Jos opettajalla ei ole riittävää kelpoisuutta, olisi yksi vaihtoehto esimerkiksi, että epäpäteville opettajille tarjotaan mahdollisuutta jatkokoulutukseen.

Uudistus ei saa lisätä opettajan työtehtäviä, sillä nykyiset tehtävät täyttävät jo koko työajan. Jos työtehtäviä kuitenkin tulee lisää, tulee ne täysimääräisesti korvata ja ottaa huomioon niin opettajien työajassa kuin palkassa. Tämä koskee sekä koko-aikaisia että tuntiopettajia ja kaikkia oppilaitosmuotoja.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajanvirkoja tai työsopimussuhteisia opettajia.

10 OAJ:n kannat 2 §, 20 §, 24 § / opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttaminen

Henkilöstön kelpoisuudet ovat olennainen osa taiteen perusopetuksen laatutarkastelua. **OAJ pitää erittäin ongelmallisena, että esitetyssä asetuseräluonnoksen 20 §:ssä eri taiteenalojen opettajien erilaiset kelpoisuudet on rinnastettu toisiinsa tai-sanalla, mikä aiheuttaa kelpoisuusehtojen heikennyksen nykyisen laajan oppimäärän osalta.** Kentällä työskentelee nyt erilaisilla kelpoisuusvaatimuksilla palkattuja opettajia riippuen siitä, onko opettaja yleisen vai laajan taiteen perusopetuksen parissa töissä.

Yhteen oppimäärään siirryttäessä taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuuksia ei tule madaltaa nykyisestä. Matalampi kelpoisuus johtaisi taiteen perusopetuksen opetuksen laadun heikkenemiseen. Hallituksen valmisteleva asetusmuutos mahdollistaisi sen, että taiteen perusopetuksen parissa työskentelevän opettajan kelpoisuudeksi riittäisi pedagogisen tutkinnon sijaan ”muu ammatillinen ansioituneisuus”. Jos lähtökohtana on, että jatkossa kuka tahansa alaa harrastanut voisi olla kelpoinen opettamaan taiteen perusopetusta, kuka koulututtautuisi enää esimerkiksi musiikki-pedagogiksi?

OAJ katsoo, että esityksen tarkoituksen mukaisesti taiteen perusopetus on jatkossakin osa koulutusjärjestelmää. Siksi lähtökohtana tulee muuta koulutusjärjestelmää vastaavasti edelleen olla, että **opettajalta tulee pääsääntöisesti edellyttää korkeakoulututkintoa ja pedagogista koulutusta.** Vaikka joillakin taiteenaloilla korkeakoulutusta ei vielä olisi yhtä laajasti saatavilla, tulisi uudessa yhdessä oppimäärässä yhteinen pyrkimys olla kohti mahdollisimman laadukasta opetuksen tasoa, eikä nykyisen tason heikentämistä. Kelpoisuusehdoilla tuleekin turvata korkeasti koulutetun pedagogin etusija henkilövalinnassa.

Jos harvaan asutulla alueella on pätevien opettajien saatavuusongelmia, nykyinen laki ja asetus mahdollistavat epäpätevän henkilön palkkaamisen määräajaksi. Toisin sanoen sekään ei ole peruste polkea yhteisiä kelpoisuusehtoja. **OAJ:n näkemyksen mukaan niillä taiteen aloilla, joilla on saatavilla korkeakoulutusta, pitää opettajalta edellyttää korkeakoulututkintoa ja pedagogisia opintoja.**

30.9.2025

OAJ katsoo, että korkeakoulussa järjestettävää taiteen alan koulutusta tulisi olla kaikilla taiteen perusopetuksen aloilla. Tällä hetkellä sanataide on ainoa taiteen perusopetuksen ala, jolla sitä ei ole. Myös reittiä opettajankoulutukseen on vahvistettava sanataiteen osalta.

Sanataidetta sekä mahdollisia tulevaisuudessa nousevia taiteen aloja varten OAJ:n esityksessä on 2. momentti. Lisäksi 3. momentti mahdollistaa pedagogisten opintojen suorittamisen kolmen vuoden aikana ammatillisen koulutuksen pätevyyskysymyksiä vastaavasti. OAJ:n ehdotus varmistaisi, että harvinaiset taiteet ja tilanteet eivät mahdollistaisi muiden taiteenalojen kelpoisuuksien polkemista, vaan niitä varten on omat erillissäännökset.

Lisäksi OAJ esittää, että 24 § muutetaan siten, että se jatkossakin soveltuisi myös taiteen perusopetukseen ammatillisen opetuksen lisäksi. Säädösteknisesti taiteenaloja tulisi käsitellä yleisellä tasolla, ei luettelona. Lisäksi osaamisen näyttämahdollisuus tulisi olla korkeakouluilla (yliopisto/ammattikorkeakoulu), joissa kyseisen taiteen alan opetusta on mahdollista opiskella.

Hyvällä ja pedagogiikkaa ymmärtävällä johtamisella varmistetaan, että taiteen perusopetus toteuttaa tehtävänsä. Taiteen perusopetuksen oppilaitosten rehtoreilla olisi jatkossakin oltava suoritettuna ylempi korkeakoulututkinto, opetushallinnon tutkinto ja opettajan pedagogiset opinnot sekä kokemusta opettajan työstä. Koska johtaminen on rehtorin työtä, olisi rehtorilla hyvä olla myös johtamiskoulutusta ja -osaamista.

Koska näköpiirissä on, että TPO-järjestäjät ovat jatkossa entistä isompia oppilaitoksia, on perusteltua, että isommissa yksiköissä rehtorin rinnalla on myös vähintään yksi apulaisrehtori, jolla on pedagogisen kehittämisen vastuu.

Edellä mainituista syistä OAJ esittää opetusalan henkilöstön kelpoisuudesta annettuun asetukseen seuraavia muutoksia, jotka turvaisivat ehdotuksen sisältämää asetuseräluonnosta paremmin taiteen perusopetuksen korkeatasoisen laadun:

2 § Rehtorin kelpoisuus

(1–4 mom. Säilyy kuten voimassa olevassa asetuksessa)

muutetaan: (uusi 5 mom.)

Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta järjestävän oppilaitoksen rehtorina voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä toimimaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä johtamistaito. Tällainen henkilö voidaan kuitenkin määrätä toimimaan rehtorina yli kuuden kuukauden ajaksi vain, jos tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei ole määräystä annettaessa saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

(ent. 6 mom. on uusi 7 mom.)

30.9.2025

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Taiteen perusopetuksen oppimäärän mukaista opetusta on kelpoinen antamaan henkilö, joka on suorittanut asianomaiselle taiteenalalle soveltuvan **korkeakoulututkinnon** sekä vähintään 60 opintopisteen laajuiset **opettajan pedagogiset opinnot**.

[Uusi 2. mom.]:

Mikäli asianomaisella taiteenalalla **ei ole saatavilla korkeakoulutusta**, on opetusta kelpoinen antamaan henkilö, jolla on asianomaiselle taiteenalalle soveltuva muu koulutus tai asianomaisella taiteenalalla saavutettu taiteellinen ansioituneisuus, sekä vähintään 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot, sekä sellaisen ollessa saatavilla, 24 §:n mukainen korkeakoulun myöntämä kelpoisuustodistus.

[Uusi 3. mom.]:

Sen estämättä, mitä edellä säädetään opettajien pedagogisista opinnoista, on taiteen perusopetusta oikeutettu antamaan myös muut edellä mainitut kelpoisuusehdot täyttävä henkilö, joka on otettu opettajaksi ehdolla, että hän **kolmen vuoden kuluessa palvelussuhteen alkamisesta suorittaa** mainitussa kohdassa tarkoitetut **opettajan pedagogiset opinnot**.

24 § Korkeakoulujen kelpoisuustodistus taiteenopetusta antavalle opettajalle

Taiteen perusopetuksessa tai muussa ammatillisessa koulutuksessa opettavien taiteen alojen koulutusta järjestävä **korkeakoulu voi todeta henkilön kelpoiseksi** antamaan 13 ja 13 b ja 20 §:ssä tarkoitettua taiteen opetusta, jos hän menestyksellisesti julkisilla esiintymisillään tai muulla toiminnallaan taikka opinnoillaan on osoittanut saavuttaneensa tehtäviin vaadittavan pätevyyden. Tarvittaessa korkeakoulu voi edellyttää, että pätevyys osoitetaan erityisessä kokeessa.

6 OAJ:n kannat 15 § / oppilasmaksut

Vaikka erisuuruisille oppilasmaksuille on kunnalliseen itsehallintoon liittyvät hyväksytävät syyt, on **oppilasmaksujen oltava kaikissa tapauksissa kohtuullisia**, eikä maksujen välisiä eroja saa määrätä kohtuuttoman suuriksi.

7 OAJ:n kannat 18 §/ tietojen saanti- ja ilmoitusoikeus ja 19 §/ koulutuksen arviointi

Taiteen perusopetuksen **järjestäjistä tarvitaan ajantasaista tietoa**. Tiedonkeruu on tarpeellinen toimijoiden taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten tarkastelua varten, ja siksi on tärkeää tuottaa parempaa tietoa taiteen perusopetuksen ja eri taiteen alojen tilasta ja koulutuksen laadusta. Opetushallituksen tiedonkeruu ulottuu nyt aiempaa paremmin myös taiteen perusopetukseen. Kerätty data on myös laadukkaampaa kuin aiemmin. Vipunen on opetushallinnon tilastopalvelu, josta tulee jatkossa löytyä kattavasti myös taiteen perusopetusta koskevat tiedot.

30.9.2025

Mielestämme sisäiseen ja ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen on laadun tae. On merkityksellistä, että Karvin roolia vahvistetaan myös taiteen perusopetuksen arvioinnin osalta. Ulkopuolinen arviointi on ollut tähän asti valitettavan vähäistä.

Mielestämme on hyvä, että opiskelijoiden tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon muun muassa jatko-opintoihin hakeutumiseksi. Järjestämisluvan saaneella täytyy olla edellytykset toimia valtakunnallisessa KOSKI-tiedonkeruujärjestelmässä.

8 OAJ:n kanta 20 § / lain toimeenpanon aikataulu

Siirtymäajan pitää olla riittävä, jotta opetussuunnitelmatyölle ja toimeenpanolle jää tarvittava aika. Uudistustyö on tehtävä koulutuksen laatu edellä.

Esitämme, että **lain voimaantuloa tarkastellaan uudelleen** ja se ajoitetaan **voimaan tulevaksi elokuussa vuonna 2027**. Muun muassa lisärahoituspäätöksien pitää olla koulutuksen järjestäjien tiedossa, opetussuunnitelmatyö tehty ja samoin kentän valmiudet ottaa uusi opetussuunnitelma käyttöön.

9 Muuta

Opetussuunnitelmatyössä on katsottava yhteisen kansallisen opetussuunnitelmatyön rinnalla taiteen alakohtaisesti opetussuunnitelmia yhteisesti ohjaavia linjauksia. Opetussuunnitelmatyössä on otettava tarkasteluun myös se, miten aikuisopiskelijan ja lasten/nuorten opetus järjestetään. On eri asia opettaa aikuisia kuin lapsia ja nuoria, tarvitaan osaamista.

Opetussuunnitelmien yhteismitallisuudessa on huomioitava, että siirtyvä opiskelija voi aidosti siirtyä uuden oppilaitoksen opsiin. Toimiiko yhteismitallisuus oikeasti, kun tullaan maakunnasta isompaan yksikköön.

Lisäksi **ehdotamme kelpoisuusasetuksen uudelleen pohtimista** ja täsmentämistä varten **asiantuntijakuulemista** lausuntokierroksen yhteenvedon valmistuttua. Esityksessä on vielä monta yksityiskohtaa, jotka vaativat alan asiantuntijoiden kanssa vuoropuhelussa suoritettavaa tarkastelua.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Katarina Murto
puheenjohtaja

Hannele Louhelainen
johtava erityisasiantuntija